

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

M. TVLLI CICERONIS

SCRIPTA QVAE MANSERVNT OMNIA

FASC. 19

ORATIO PRO P. SVLLA

TERTIVM RECOGNOVIT

HELMVT KASTEN

ORATIO PRO ARCHIA POETA

POST P. REIS

TERTIVM RECOGNOVIT

HELMVT KASTEN

EDITIO STEREOTYPA EDITIONIS

TERTIAE (MCMLXVI)

STVTGARDIAE ET LIPSIAE
IN AEDIBVS B.G. TEVBNERI MCMXCIII

Die Deutsche Bibliothek — CIP-Einheitsaufnahme

Cicero, Marcus Tullius:

[Scripta quae manserunt omnia]

M. Tulli Ciceronis scripta quae manserunt omnia. —

[Ausg. Stutgardiae, Lipsiae]. — Stutgardiae ; Lipsiae : Teubner.

(Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana)

NE: Cicero, Marcus Tullius: [Sammlung]

[Ausg. Stutgardiae, Lipsiae]

Fasc. 19. Oratio pro P. Sulla [u. a.] / tertium recogn. H. Kasten.

— Ed. stereotypa ed. 3. (1966). — 1993

ISBN 3-8154-1189-0

NE: Kasten, Helmut [Hrsg.]

Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt besonders für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

© B. G. Teubner Verlagsgesellschaft Leipzig 1993

Printed in Germany

Druck und Bindung: Chemnitzer Verlag und Druck GmbH, Werk Zwickau

PRAEFATIO

PRO P. SVLLA

Oratio, quam Cicero habuit pro P. Cornelio Sulla, permultis codicibus conservatur, quorum optimi sunt Tegernseensis nunc Monacensis 18787 (T) saec. XI/XII, Vaticanus-Palatinus 1525 (V) anno 1467 scriptus, §§ 1–43 continens, Erfurtensis nunc Berolinensis 252 (E) saec. E XII/XIII, in quo §§ 81–93 tantum leguntur.

Tegernseensem ipse contuli, cum primam huius orationis editionem curarem.¹⁾ codex Vaticanus-Palatinus denuo collatus est a K. Busche; quae invenit aliena a prioribus, Herm. 46, 1911, 57sq. publici iuris fecit.²⁾ quod attinet ad Erfurtensem, bene accidit, quod ex schedis deperditis, antequam manu improbissima exciderentur, lectiones quaedam excerptae sunt a Gulielmo et Zinzerlingo. Gulielmi libro evoluta unam ab editoribus neglectam esse cognosces, scil. 16, 17 *officii tui iudicem posuisse*, quem ad locum annotat auctor vocem *tui* ex codice Thuringico se inseruisse; de lectione *potuisse*, quae est in T pro *posuisse*, nihil addit, ut Erfurtensem cum ceteris fecisse ex silentio colligas. quae hodie quoque in codice exstant, ut Tegernseensem ipse contuli.

Libros E et V artius inter se coniunctos esse duobus tantum huius orationis locis manifestum est, scil. 6, 30 *nulla suspicio* (om. cett.) et 9, 9 *a me* (om. cett.). T saepissime eadem menda praebet quae deteriores, ut cum his alia stirpe atque EV eum ortum esse concludas.

Deteriorum (ω) pars maior ex uno fonte atque eo Gallico fluxisse ω videtur (v. Clark praef. p. X.). seorsum tractandi sunt Parcensis nunc Bruxellensis 14492 (π) et Laurentianus (S. Crucis) XXIII Sin. 3 (a), uterque saeculo XIV exaratus.

Codicem Parcensem inquinatum esse interpolationibus stultissimis π impudentissimisque (v. Clark praef. p. XII), quas omnes in apparatus

1) Ut gravissima hic afferam: 5, 10 *utor* (non *utar*), 6, 9 *sua in me etiam* (ut V), 6, 14 *lenitate* (non *levitate*), 24, 1 *arbitrare*, 27, 32 *deducor* (ut E).

2) Quisquilia velut 3, 10 *persosonam*, 8, 14 *municipialis*, 13, 28 *sceleritate* aliaque talia, item menda, quae omissio illo siglo orta sunt, quo in libris manu scriptis syllaba *-cr-* significari solet, velut 6, 21 *cepat* pro *coeperat*, 8, 12 *supari* pro *superari* etc., in apparatus non recepi.

PRAEFATIO

recipere supersedi, nemo est quin sciat. ceterum modo cum **T**, plerumque cum ceteris deterioribus consentit. sed mira quadam ratione interdum a Vaticano et Erfurtensi stat, quos ceteris minus propinquos esse supra dixi, velut 1, 17 *orationis non uter* (*non uter orationis*), 1, 22 *probavero* (*probaro*), 5, 10 *utar* (*utor*), 7, 4 *tu* (*tum*), 7, 13 *tibi hoc* (*hoc tibi*), 11, 4 *dilectu* (*delectu*), 11, 23 *si forte a me* (*si a me forte*), 28, 27 *contentos vos* (*vos contentos*).¹⁾ rivulus igitur quamvis tenuis e communi Erfurtensis et Vaticani fonte vel ex ipso Erfurtensi ad Parcensem pervenisse videtur. accedit, quod in ea parte orationis, ubi neque **E** nec **V** praesto est, quinque vera lectio uni ex iis quos adhibuimus codicibus Parcensi debetur, scil. 15, 25 *quia coactus* (*sum*)²⁾, 15, 27 *et* (*non*), 17, 1 *et* (*ut*), 21, 16 *cogitasset* (*ut*), 25, 10 *vita* (*plurimum*).³⁾ haec omnia sua indole scribam invenisse vix crediderim; immo his quoque locis ex illo rivulo eum hausisse verisimile est. nec aliter iudico de locis quibusdam, quibus codices recentiores una cum Parcensi lectionem veram servaverunt: 4, 14 *tum* **πbēk** (*cum*), 7, 27 *curio* **πe** Schol. (*curioni*), 14, 20 *cur* (*tacui*) **πh¹e²k**, 24, 6 *possit* **πbēk** (*posset*). haec ex ingenio scribae Parcensis fluxisse credat, qui volet.

a Codicem Laurentianum, quem ad Lapum de Castiglioncho Petrarcae amicum redire Clark praef. p. IVsq. probavit, aliter atque in Archiana artissimo vinculo cum Gallicis coniunctum esse sescentis locis elucet. compluries tamen lectiones seu bonas seu malas cum Tegernseensi communicat. quod bis eandem corruptelam quam **V** praebet, scil. 1, 26 *reprehendatur* semel et 9, 4 *vocatio* pro *vacatio*, casu factum esse videtur.

Ad Gallicos venio. ex libris a Clark adhibitis codices **g x ψ** ut minoris momenti neglegi posse putavi; restant Parisinus 14749 (**Σ**) saec. XIV/XV et huius paene gemellus Palatinus 1820 (**p**) anno 1394 Perusiae scriptus, praeterea saeculi XV codex S. Marci 255 (**b**), quem ante annum 1425 exaratum esse Clark censet, Oxoniensis Canonici 226 (**c**), anno 1906 a Clark repertus, Parisinus 7779 (**k**) anno 1459 Paviae scriptus; quorum consensum siglo **φ** significavi.

Codices **c** et **k** artius inter se cohaerere, ut in aliis orationibus, etiam in Sullana manifestum est, cum saepius soli easdem interpolationes, easdem correctiones praebeant. multa autem vel utrique vel alteri cum codice **b** communia sunt. atque correctas antiquissimarum editionum lec-

1) 1, 17 et 7, 13 et 11, 23 eadem sunt in Helmstadiensi 304, qui Parcensis simillimus est, interpolationibus eius caret.

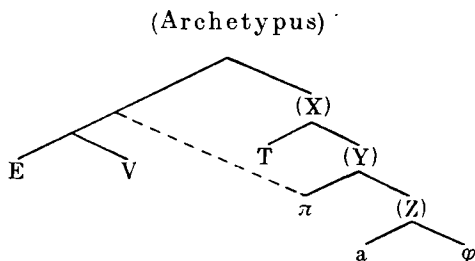
2) Accedit Helmstadiensis.

3) 13, 3 *se* **nescire**, quamquam etiam in Helmstadiensi est, lectionem genuinam esse mihi persuadere non possum.

PRAEFATIO

tiones magna parte ex his libris fluxisse Clark recte monuit (v. praef. ad ed. Oxon. vol. IV p. XII), velut in Sullana 14, 10 *tam* pro *tum* et 23, 27 *ornatae* pro *ordinatae*. sed compluries, quae a consanguineorum mala lectione profecti sua indole correxisse videntur, iam in melioribus codicibus inveniuntur, velut 1, 14 *necessitudinem* TVk (*necessitatem*), 3, 27 *sum* TVb¹ (*sim*), 4, 14 *amorem* Ve (*honorem*), 4, 28 *haec* Tπk (*hic* V, om. aφ), 7, 9 *iuratus* Tb Schol. (*iuratis* V, *iuratos* ω¹), 13, 24 *aliquem suorum malorum* (maiorum TV) TVe (*suorum malorum aliquem*), 16, 21 *iudicio* Te (*iudicio*), 20, 3 *consulere* Tπk (*consulem a, consul esse φ*), 25, 13 *modiceque* Tπk (*modice*)², 28, 14 *parvus* TEπk (*patruus*), 28, 24 *lugere* TEπab (*iungere*).³ hunc concentum, quamquam hoc vel illud sua sponte scribas correxisse facile concesserim, non temere aut fortuito factum esse inde colligitur, quod etiam ad corruptelas pertinet: 3, 17 *est* Vb¹k (*erit*), 4, 22 *vobiscum* bek nobiscum V (*vobis*), 5, 30 *tubes* TVb¹ (*tubas*), 9, 18 *repuli* Ve (*depuli*), 19, 29 *est* om. Te⁴). rivulus igitur ille, quem Parcensis agros irrigavisse suspicor, Italis quoque aquae liquidioris haustum praebuisse videtur.

Quae de affinitate codicum disputavimus, hoc fere stemmate declarari posse videntur:

Inter viros doctos dissensio est, utrum Tegernseensi an Vaticano et Erfurtensi plus tribuendum sit. V scatit mendis, haud raro verborum series errore scribae mutata est, at interpolationibus vacat. quomodo E

1) His duobus locis in fonte Vaticani (vel in Erfurtensi) lectiones genuinas fuisse suspicor.

2) V et E, qui his tribus locis desunt, cum T consensisse puto.

3) Accedunt loci illi supra commemorati, quibus πbek soli genuinas lectiones servaverunt, quas ab E(V) deductas esse credo; neque enim Italos Parcensem expilavisse verisimile est.

4) Etiam in EV, quin in archetypo *est* omissum fuisse et a deterioribus perperam addi credo; melius: *carus*(t) *utrisque* *atque* *iucundus* (---∪---).